

S.GREGORČIČ = POEZIJE

S.GREGORČIČ

POEZIJE

II

II

Ms 920

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA
LJUBLJANA

Poezije

zbornik

J. Gregorčič

II.

1888.

POETIČE

zložil

S. Gregorčič.

II

V Ljubljani 1888.

Založil Jos. Gorup na Reki:
Tisk ...

Uvod.

Ľesna tórej nízka moja vam je cĕla?
Prost iahod vam, le na dan zdaj rím krdĕla!

Lĕtajte od hišĕ pa do hišĕ

Ľot s cvetú na cvet, brítĕ brencĕ, ĕbĕla -
Ne takó! Ľa cvetkam med issrĕbĕja,

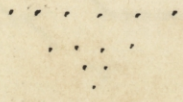
Ľĕ pa med nesĕte v mesta, v trge, v sĕla;

Ľĕb ōstro zad ĕbĕla skrĕva,

Ve Ľudĕm delĕte sladko strĕd brez Ľĕla;

Naj vesĕl vos mnog bo mŕĕ, mladenci,

Naj vas ŕĕna, dĕva slĕdnja bo vesĕla!

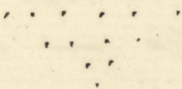
Moje góslí.

Cemú mi góslí, góslí kláte,
Preberne strune, slónast lók?
Te, slavna Vála, so le ká te,
Ná jih naróij iz mojích rók!

...
Po góslí v javora mi ségni,
Po takih narod Koprni,
Na njé mi strune tri natégni,
Domáčih glásov strune tri.

...
Té vzôrom vsônjim vedno vérne
Krepkó, ognjéno naj xvené,
Jarák Gibeani neirámérne
Ki polno vnema mi srcé.

Ju šel od sêla bom do sêla
Ter ti gôslim svojim pel glasno,
da nisem bo duhove vnêla,
da srca vêgala bo plamno!

6.
Dneva nam pripelji zar!

Kadar zôra se čex gôre
Nam prijazno prismehlja,
Rajski svet rumêne zore
K' rãdostjo mi duh navdá.

Čex doline se razgrinja,
Venã glave naših gor,
Kene pa sladkó spominja:
Tudi slavi sije zar!

Š pasom zlatim dom ovija,
Tëmni mu jasni obrãz,
Zlati up mi v dušo vlija,
Da nam lepši vstane čas.

Hôra! mlado tvôje lice
Nam ne skrij se nikedar, -
Ali prã! A čez gorice
Nam pripêlji dneva zar!

83.
K vencem tem ovencam Slavo!

Klate kvénde se bliscijo
jasno & nočnega neba,
čelje moje k njim kipijo
iz goréčega srca:

..:
Slednjo noč med vami plava,
svetle lúci, to okó,
kar vaš klati občudava
či tako trasi nebo.

..:
Dol stopite, jasni sviti,
kar najlepše vas plamti,
dajte v venec se poviti,
got ga svet se videl ni.

..:

Z vancem tem vojem glavo
 Levi, ki sem xango vnet,
 Z vancem tem oveniam glavo,
 Njo najlepšo vseh deklet.

.

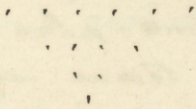
10.
Eno devo le bom ljubil.

Eno devo le bom ljubil,
Eni vedno xvest ostal,
Druge nikdar ne bom snubil,
Nikdar drugi srea dal.

Lepe si v otrogu xemlje,
Mila, ljuba je tako,
Ja jo alati nor objemlje
Ja smehlja se ji nebo

Listost bela jo odeva
In xvestoba nas jo njen
Zlago srcece ogreva
In ljubarni svet plamen

Njò le bom ves čas življenja
 ljubil iz srcá globin:
 Ljuba môja je - slovenja,
 far sem pa slovenski sin!

Hlasni zvezde mu temne!

Vihla polnoc' zemlje krize,
Fornomirna - plan in log,
Bledi mesec temno sije,
Spava, sanja vse okrog!

...

A ce vse odava spanje,
Prece moje se bedi,
Njega ne blazje mi sanje,
Duh stoxni moj ne spi.

...

En klcim voh grica v notci,
Lipa nad menoj sumlja,
V zvezdam xrem in xdih v roci
Vro' iz duse do neba!

...

/

To prosňjo' le vsiši věcni,
 Oh, ne molim je za se,
 Molim je za dom nesrěcni:
 Ljasni avěde mu temné!

V eno, oh, se ne dručí!

Solnce mavnico divótno
 Šně čer něba vshódno stran,
 Sédem bój se v nji enótno
 Štrinja v pivos prekrasan.

Ój kakó žari se krásno,
 Svéd istóčni veniájóč;
 Žaz na klíčém tožnoglasno,
 Divno to prikazen xróč:

„Večno Solnce, ti si vstvářil
šlavo, mavnico krásno,
 Sédem ji hčěrá podáril,
 In istók oveničal x nji“

Krasne pač te hčere njene!
 ~Vendar kaj me skli v sreč?
 Izjaje mavrice so ene,
 V eno pa se ne družie".!

16.
Ti osrečiti jo hoti!

Dlan nam krepka v dar je dana,
srce blago dar nam drag,
Tole znači ti slovana,
Da je vedno jak in blag.

...
Kvestim vroča on avestobo,
Pzdajalcem srd in smrt,
Liti vraga, njega glöbo,
Ljubi srca čut odprt.-

...
Jugoslavija prihaja
Kdaj pred te, naš svetli car,
Roko in srce podaja
J prošnje srčno tebi v dar!

Si osréciti jo hoti,
zodi očë ji skrbcë,
Ja ob miru biser bo ti,
Ja ob vojski brepet meö!

Bratje, v kolo se vstopimo!

Bratje v kolo se vstopimo,
 Roke, srea k sveti zdaj!
 In pri slavi prisecimo
 Ljubar si na vekomaj.

Ena mati nas rodila,
 Ena mati nas redi,
 Da, Slovenja, mamka mila,
 Vse v ljubezni nas goji.

Naj je joča nas zibala,
 Dravski ali savski tok,
 Vendar len Slovenji stala
 Kibka vseh je nje otrok!

18

19.

Torej v kolo se vstopimo,
Roke, srca k avéni zdaj!
Glasno tu si priserezimo
Ljubav bratsko vekomaj!

.....

20

V' gaji.

Těbi v krilo, sěněni gaj,
Sre sili žáli polno,
Ti hladú; mirú mu daj,
Lěči dušo bolno.

U tebi ves člověški rod
Prvi pokoj sladki vřiva,
Až ga teški strudi hod,
U tebi spet počiva.

Ti drevo si že aravnal,
Až bílá je zibka moja,
Dom mi tudi boš stesal
Večnega pokoja.

A povej mi, ljubi log,
 Je li še sadika vstikla,
 Koji narodnih bo tog
 Rakev sreč mila?

Oj povej mi, li kali,
 Raste li še tista jelka,
 Ki flovansku elatik dni
 Srečna bo zibelka? -

Gaj, poprej miran in tuk,
 K listjem lahko je razšumel,
 Nadobudni drevoja dih
 Duh je moj razšumel!

22

Zitica.

Mladěnka, za kôsci stavo tresoč,
Povila si v nédra je šôpet duktoč.
Kô v mraku popieva po brvi domov
Omahne ji kita v vrtenje valov.
A kôrní mladěnki nikakor ni zál,
da kito derôci je potok odgnál.
Na brvi postane, gledaje v vodó,
kô kiti narôča, ki plava nad njo:
"Le plavaj, le plavaj po vrhu vodó,
Naj sreča pripelje te v prave roké:
Tam doli pri malni je dragi domá,
Kdó te pletel gotovo spozná;
Prinagne k valovom se mladi junák,
Otmé iz potoka, pripné te za trak,
kô s kito mi drevi priuka na vás,
Tivôč pozdravil mi zapôje na glas."

22

23.

2 Vasovalec?

„Sinoci sem posteljo puštil,
Ob zoru domov sem prišel,
Oci od bedenja rudče,
Ka prisk sem šopet imel.

Skrbljivo me mati pokara,
Pokara me oče ostro;
Čitanje njiju me vžali,
Pri srci je meni hudó.

A móti so oče in mati
Ponočnik dolžeó me grehóh;
Pa j prišel sem z gróba preglube,
Vikakor iz Gabinih sóh.

27
Na sôpku ni jutranja rosa,
Od solz mi je sôpek rosán,
Ni tegan na ljubinem ôknu,
Na ljubinem grôbu je vbran."

Na polji

Ja tisoč roč presladek duh
 Ja s tisoč vej veselo pětje;
 Oči ti vabi rōsno cvětje,
 Preživo pětje mamí sluh.

Na srēdi mladega polja
 Vesēlje mi na ūho bije;
 Kakaj se mi v srēe ne xlije?
 Kakaj solzā v očēh igra?

Oh, to srēe se ne xvedri,
 Vesēlje neče se odpreti,
 Kraljij al ne ti rōša v cveti,
 Poj ali molči, ptiček ti!

A ne! le poj, o třeck, poj!
 Naj bode mrtva mōja duša,
 Naj na kdo drugi te posluša,
 Ki s twōjim xdrūžil glas bo svoj!

Precvita, cvetje prelepó!
 Pa bode te mladěnke kale
 V dišēce kite ljubim bralé,-
 Če mēni jih ne bo nihdó!

26. 27
Ne tožim!

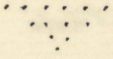
Ne tožim vam, cvetice,
Kaj mládo mi mori sreće;
Laj cvetno vaše lice
Ne vé kaj bol je in gorje.

Ne tožim, zvézde xlate,
Bolesti svoje vam nikdár;
Tam daleč ve mighate, —
Kaj toga moja vam je mar?

Ne tožim, kot sem tožil,
Prerécutnim, trdim več ljudém;
Kaj plečém sem nalóžil,
To nôsil bôdem véčno nem.

/

Za srečo nisem rojen,
 Osódo svojo vem in znam,
 To znam, da sem obsójen,
 Čutiti bolečine sam.

Cvetice na gomili

"Kaj, se tu življenje klije,
 Kamor seme seje smrt?
 Kdo temotne te zalije
 Lepša kot pomladni vrt?"

"Kaj tu hoče, o cvetice,
 Kornocvetni vaš obrat?
 Ven izkopljem iz zemlje,
 Presadim na vstec vas!"

"Jam pomladnega življenja
 Hrle boste čar in čar,
 Tu življenje vsako jenja,
 Tu le smrti je oltar."

" Pusti tukaj nas cveteti,
 Grm na grobu razšumi,
 " Zar ne moreš ti umeti,
 Vse se brez pomembe ni.

Niso grobje žitja meje,
 Pač pa vid žasnejšega,
 Je grobov se tmin prismeje
 Solnca svet jasnejšega.

Pusti dvojbo mi vsaktero
 Ja morilne vse skrbi,
 Trdno to shrani vero:
 Onstran lepši kot blesci.

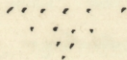
Kakor me iz groba vsklile
 Glasno smo na beli dan,
 Ti prerodil iz gomile
 Izšel se v lepši, boljši stan.

Jo dvomljivcem sepetati
 Večni sem nas je vsadil,
 Tukaj pusti nas ostate,
 Kjer naš cvetni grm je vsklil.

30

31

„Le svetite, svetke rale,
Vijte se ob križi v rrah,
Je grobóv živo pognale -
Ste vstajenja jasen knák!“

32

Hajdukova sporoka.

Lastava strita, skrhani meč,
Končan je boj strašni besneč,
Bolgarska tožna prosta ni,
Lastonj si tēkla; draga kri!

Ob gozdu ^{tam} na ^{hrast} (drevo) oprt
Sloni junak - na lici smrt,
Junak bledeci, blag Bolgar,
Hajduški četi je glavār.

Hajduk se smrti ne boji,
Umreti pa se ne želi:
Zepólnil ni prisege še,
Smrt ne, to stiska mu srce.

Od hudih ran še ves sibat
 Je zadnje abere moč junak;
 Prog njegaj četica stoji,
 Hajduk pa četi govori:

„Strok jaz nimam, bratov ne,
 Vi bratje mi in deca ste;
 Vam torej, predno v smrt zaspiu,
 Poslednje volje izročim.

Rad pustil bi vam kaj v spomin,
 A kaj? to vse je vzel Turčin:
 Turčin mi je blago pobral,
 Turčin mi kiso je požgal.

Imetje moje - puška ta,
 Handžar in samokresa dva;
 Moj dom - balkana vseh visot,
 In streha mi - nebaj oblak.

Pa, - naj si brez zakladov sem,
 Skleniti sporoko hiem,
 Da pozni čudil bo se vnuk,
 Kakó zapuščal je hajduk.

34
Poglejte, bratje, to zemljo,
Ravnine glejte pod sebo,
Po njih lepo polje rodi,
Zblišče se mesta in vasi.

Da, krasna je dečela ta
In narod čvrst je tod doma;
Pa, oh, te zemlje gospodar,
Katiran, suženj je - bolgar!

La Turka to polje rodi,
La Turka se tržan poti,
Turčin niiva sad in cvet
In polja sad in cvet - deklet!

Moj dom je lep, moj rod krepak,
Za robstvo ni rojen junak,
Pač lepših, slavnih usod
Je vreden rod, ki biva tod.

"Prost mora biti, prost moj rod,
Na svoji zemlji svoj gospodar!"
Tako sem se Bogu zaklet,
Svet dolg s prisego sem prevzel!

Za to sem živel, se boril,
 Prekrat za to že kri sem lil,
 v rpljenja, ran se nisem bal,
 da le prostost bi domu dal.

A kdaj me agrabi merala smrt,
 Prečrta dragi mi načrt;
 Umreti, bratje, težko ni,
 Pustiti nade - to boli!

Junaci vili, vi a menoj
 ste bili mnog junaki boj,
 Pustili niste me nikdar
 Bil četi zvest sem glavdar.

Otrok jaz nimam, bratov ne,
 Vi dediči po meni ste:
Bolgarsko v last vam vročim
Nje svobodi vas posvetim!

Jaz jaz prisegel sem nekdaj,
 Spolniti vsak priseri kdaj:
 Za vero, za prostost domu
 Živite, mrite brez strahu.

No nado vxamen naj s sebo,
 Zdaj to pod črno grem zemljo,
 Da v zemlji prosti ležal bom,
 Da prost moj rod bo, prost moj dom"!

Na tla se vklone sto kolén
 Jsto rok kavxdigne nož jéklen,
 Jsto grl uedini glasov sto:
 "Prisegamo ti vsi na to"!

Jzra oblaka jasni seip
 Na četo ist posije hip,
 Glavar vesel se v njo orre,
 Nasmehne se - oči rapre.

Na glas zaplakal ni nikdo,
 Jskrivaj pa jim rosi sko,
 Molice kaluje zvesti trop,
 Molice se spravlja na pokop.

Stir hlode da jim bliñji loq,
 Mladik grmovje tam skroq,
 Nosila naglo naredé,
 Mrljica nanya polože.

Le nema, gluha noč povsod!
 Kam pojde sprêvod od ondod?
 Po stirmi steri stopa, glej,
 Duhovna ni, da šel bi sprej!

Pogrebna pesem ne xveni,
 Le veter škori gord ječi;
 Ne sveti luč pokopnih sveč,
 Gori pa zvezdic svet brlec.

Pri vohu so, - zdaj obstoje, -
 Lopate votlo razvené, -
 Kopati čuješ - to to grob! -
 Spet tiho vse! - Končan pokop!

Kot drugi ni bil ta junak,
 Ki drugim grobom grob enot:
 Glej - voh Balkana rob stirmán,
 Nad njim hajduk je zakopan.

Ki ljubil ga je žive dni,
 Na grobu sveti križ stoji,
 Ki rezan kamen, tesan les;
 En meč navpik, kandžár počex!

Sam spi hajduk - on mirno spi,
A duh njegov živi, budi;
Množe borilac se vrate,
Gorje ti bo, Turčin, gorje!

Rabeljsko jezero.

(po narodni pripovedki)

Glej, jezero temno pred gorstkih vrhov,
 Glej burne jezerske valove,
 In čuj med hrumenjem, šumenjem valov
 Te votlo zvončie glasove!
 Odkod se to votlo zvonjenje glasi,
 In sapa viharna valove vali?
 In kodi ta hiša na prodi
 In valovi obdana povsodi?

.....

Žjer jezero danes zeleno leži,
 In temne valove preliva,
 Vasica tam stala nekdanje je dni,
 Vasica in trata in njiva.
 In bister potoček, šumljaje na glas,
 Orijal to vas je kot sreberni pas,
 Kalijal cvetoče je polje,
 Da gnalo, rodilo je božje.

.....

Lepó, ój lepó je to selo bílé,
 Jn čedno záres in přemóžno,
 A ľudstvo, oh ľudstvo je bílé tró,
 Přesčutno, ľudobno, brezbožno.
 Zastónj mu na vrata je vboji trpín,
 Zastónj je potrkal otrok bolečin,
 Přladila, xdravila za bóli,
 Za tóge ni našel několi! -

Za góre vtonilo je sólnce zlato,
 Jn noč se že děla iz mraka;
 Po órki stěrici se stópa někdo,
 Počasí k vasici koraka.
 Něknanó ženico, sam Bzóg vé odkód
 Přiněsle stopínje se trudne do tod,
 Jn žěni otrok po otróče
 Přivíja se v mehtko naróče.

Na mati je videti bórnik ľudí,
 A lépa na v cvětu živóta;
 Někóbnost iz jasnih je séva očí,
 Z obličja dobřota, milóta.
 Jn detice nekáno, ój dete mladó
 Zako je to bílé ěubó in lepó,
 Bě ěubo takó in na zálo
 Zot da b' nebó ga poslalo!

" Prijatelji bôžji, daj oče dobrot
 Še dolgo vam srečno živeti;
 O usmilite naju se v bogih sirot,
 " Ji sama sva, sama na sveti!
 Nemà je že zunaj in veter in mrak,
 Počijeva naj se nocój tu pri vas;
 " Dor vsprijeme pod streho beraca
 " Nebó ga obilno poplaca".

Od praga do praga s solzami v očeh
 Za nočno se vklanja lezišče;
 A tukaj pri teh neobičajnih ljudéh
 Zastony si usmiljenja išče:

" Nič niste na boljšem, pojdite drugam
 Obojnim ni dosti prostora ta tram!
 " Tem vsak je od hiše odpravja,
 " In mnogi se psovke pristavja.

" Že zunaj vasi, že na polji stoji,
 Na mraki, v temini, brez hiše -
 Pretréva ji sapa ledéna gosti,
 " In revica k nebu mi vzdise:

" Oh, oče na nebu, ti oče sirot,
 " Skrij naju pod svoje magično porot,
 " Ljuberen s sveta je zberála
 " Brezčutni ljudje so kot škála.

"Jaz moram razlučim, tožiti ne smem,
 Da ven me podijo iz stanja,
 A dete, kaj ti si storilo, ne vem,
 Da ljudstvo tako te proganja!
 Saj ti si nedolžna, si angeljska stvar,
 Žalilo ti nisi nikogar nikdar;
 In vendar, siročica, tebe
 So tudi pahčili od sebe.

"Kje najdem ti querdece, ptiček ti moj,
 Kje hočem ti mehko postlati?
 Pa, srček preglubi, nikar se ne boj,
 Saj čuva ljubčica te mati!
 Žibala v naročji te bodem lepo
 In grela te bodem z dihanjem skrbno,
 Da mrava obranim le tebe,
 A mene naj potle le sebe"!

Besede vzdihljaj radosti ji globok
 Srce so ji v žalosti vtaplja,
 Čez lice se solzni ji vlije potok,
 A ne le za kapljico kaplja.
 Solzé siromakov pač testne solzé,
 Gorje ti neosmiljeno ljudstvo gorje!
 Solzá, ki siročta jo lije
 Do néba za kazen upije!

Le hoče se vleči na kómpo, pa - glej!

Kaj sveti se ondi v bližavi?

Tam hiša samotna je, mati se k njej

Jn v upu in v strahu napravi.

Kdo ondi prebiva? Li upati smé,

Da ondi človeški živijo ljudje?

Če hiša se tá jo odklène,

Potem ni več nade nobene.

Potrka - svo starček odklene ji hram,

Ki luč ga beleča obseva;

Otroci na slami počivajo tam,

Uboštvo tu vlada in reva.

"Zavetja ne najdem sirota nikjer,

Podijo povsodi kot divjo me avér,

Odajte, vsaj vi ne prebojte

Od svoje pokleone me bojte!"

"Le noter, le noter in mati in sin

stopita, počijta se z nami;

Pri hiši ni pernic, ne mehkih blazin,

Počivajta z nami na slami!"

Č družinici dobri se vlesčeta zdaj,

Nad njimi pa plava nebeski čuvaj.

Jn hišo, kjer tužka počiva

Pod svoje peroti zakriva. -

Čuj, zunaj pa diše rarsaja vihar,
 Od nōba lijō se povodnjje,
 Zar sviga na zar in udar na udar,
 Približal mar dan se je sodnji?
 In zdajci, o groza, drobci potres!
 Hrumenje, robnenje do strmih nebes
 Grozno in strašno se razlega, -
 Kaj bude, kaj bude iz tega?!

Potihnil vihar in dela se dan,
 In koci so stariet odtklepa;
 Jaginila tujka pred zorum je stran -
 A kje je vasica prelepa?
 Ne hiše, ne stolpa, ne cerkvice ni,
 Kjer vas je ležala, jezero leži;
 Edino le hišica mala
 Na suhem je produ ostala...

Le danes ta hiša na produ stoji
 Od strašnega priča večera,
 Vse drugo ko v grobu globokem leži
 Mrtvo pod valovjem jezera.
 Le viasi, ko veter valove vali,
 Je avon utopljeni ječe oglasil...
 Polka, ki sirota jo bila,
 Od nōba je kazen sprosila!

Projekt.

Da solncece božje je zlato,
 Da mesec je čisto srebro,
 Kdo hotel o tem bi dvomiti?
 Saj pevec poje nam tako!

...

Oh, da so mi dane peroti,
 Kakó bi jih naglo razpél,
 Vzlétel bi na one svetove,
 Na njih bi obsedel vesél.

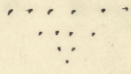
...

Prekóval bi v tolarje luno
 In solnce v cekine suhé,
 Morda bi z obojim poplačal
 Državne in svoje dolgé!

"Prijatelj" in senca.

"Prijatelj" senci tvoji je enak,
 Ki zvesto za teboj se vije,
 Dokler ti srečo solnce sije;
 A ko se pripodi oblak,
 Že solnce ti zagrne mrak,
 Se tudi "senca" tvoja skrije!

47

Svarilo.

Stara mati žara me:
„Hčerka, hčerka mila,
Slabo sem te, žalibog,
Slabo izrodila!“

„Kjer so fantje, kjer je ples,
Tja zahajaš rada,
Božja služba, božji hram -
To ti ne dopada.“

„Le sosedovo poglej,
Ta v izgled ti bodi,
Pridno ona dan na dan
V božji službi hodi.“

Ht kamaknena kleči
 Doli v prvem stoli,
 Na oltar ti vprè oči
 In pobožno moli."

...

Škrbna mati dan na dan
 Svoj produkt ponavlja,
 Čer mi hier sosedovo
 Za izgled postavlja.

...

Jax se pa smehljám, ker vem,
 Da soséda mlada
 Mladega cerkovnika
 Gleda sréno rada. —

.....

Biserji.

Srce skrivnostno je morje
 Prijóče biserje krásné;
 Et jar se v dno ne bom podal,
 Da deklici bi v dar jih bral.
 Naj biserjev bi bral ji v dar,
 Ko v mari ni ji bil mornár?
 Na dnu neznaní naj leže,
 Skopó naj skriva jih srce;
 Če pa jih vže ven vihár,
 Naj bere jih, če kómu mar!

Cesarški razglaš.

Kaj piše, kaj piše presvetli nam car:
 Da vojška krvava se vname;
 Stotisoč junakov, veli gospodár,
 Kaj puščko zadene na rame.

...

Mladičiči naši so trdni ko hrast,
 Ko smrečka v planini so ravni;
 A bolj se kot rast jim srčje na čast,
 Rad ima jih cesar prestavni.

...

Če cesar rad ima junake lepé,
 Še rajše jih naše mladence!
 Kaj bodo sirste počele samé?
 Oh, ure jih čakajo grenke!

...

Praxnese razglas se v mesto in vas,
 In mater stotisoč kaplanka,
 Stotisoč mladenek kaplanka na glas,
 izgubila bo ljubčeka vsaka.

...

A mladi junaci na sredi vasi
 Popevajo, vriskajo glasno,
 Na petje do solznih deklet se glasi
 Skoz nočno tihoto prejasno:

...

"Kvestó je cesarju in dragim srcé,
 Porodrav zdaj dekletom, očetom!
 Cesarju na vojsko srcé in roke,
 Oboje na veke dekletom!"

.....

Slovó.

„Podajam róko ti s solzámi,
 Oh, morda radnjikrat nocój;
 Ostati mi je revi sami,
 Tu čakala v samotnem krami
 In plakala bom za teboj.
 Podajam róko ti s solzami
 Oh, morda radnjikrat nocój!“

...

„Poláxi Bog te, guba zvesta,
 Ne kali vedrik si oči!
 Vojakova si ti nevesta,
 Ni stalnega vojaku mesta,
 Hot val ix kraja v kraj hiti.
 Poláxi Bog te, guba zvesta,
 Ne kali vedrik si oči!“

...

/

In streho lahkega šatora
 Razpne vojak ko pade mrak;
 A ko se vedrami zlata kora,
 Podreti dom obnočini mora,
 Naprej ubrati čvrst korak, —
 In streho lahkega šatora
 Zvečer drugje razpne vojak!

...

Nestalna moja je osoda,
 A to srce nestalno ni.
 Osoda ko deročia voda
 Odganja čolnic moj od proda,
 Od sladke sreče me drvi.
 Nestalna moja je osoda,
 A to srce nestalno ni.

...

Glej zvezdo ono jasno gori:
 Zvestobe moje slika je!
 Po istem se vrti prostori,
 Neugasno sije v zvezdnem zbōri,
 Obnebja svetla dika je.
 Glej zvezdo ono na obzori:
 Zvestobe moje slika je!

...

Ko zverda ta bo pot zgrešila,
 Zvestoba moja klone ti;
 Ko od nevgasnega svetila
 Okó bo jasno obrnila,
 Ljubezem moja vtone ti.
 Ko zverda ta bo pot zgrešila,
 Zvestoba moja klone ti!

Ostani ti vojaku zvesta,
 Kot on ostane tebi zvest;
 Pred Bogom bodeš mi nevesta,
 Ko srečno me pripelje cesta,
 Ja tuje zemlje daljnih mest.
 Ostani ti vojaku zvesta,
 Vojak ostane tebi zvest!"

La dom med bojni grom!

Lastava že rakvita je,
 Morilna cev nabita je,
 Nabrušen bridki meč!
 Kdaj puško v dlan in meč ob stran,
 Napočil je krvavi dan,
 Ura! u boj besneč.

...
 Naš boj je svet in svet naš rej,
 Saj kliče nas u hrabri boj
 Naš bog, naš car, naš dom!
 Nermagana mi četa smo,
 Brez straha in trepêta smo,
 Ura! med bojni grom!

Le en pozdrav ti, dragi dom,
 Poprej ko gremo v bojni grom,
 Med bitve hrum in šum!
 Le en pozdrav vam, dragi vi,
 Spomin na vas podžiga tri,
 Povzdiga nam pogum.

Kot orol čuva dom in rod,
 Tako svoj rod in dom ne pogod
 Graniti hčemo mi!
 Kot iz oblakov blisk in trest
 Orijaste hraste stere v pest,
 Sovrage stremo mi!

Naprej tedaj, junaški roj,
 Za dom, za drage v hrabri boj
 Gja sred sovražnih čet!
 Med nami vsak je cel junak,
 Naj pade tretji, drugi vsak,
 Da bo le dom stét!

52
Le plakaj!

Le plakaj, oj nesrečna deva,
In hud te rev zadel je vdár;
Le plakaj, plakaj tožna reva,
Ne vstavljaš gorkih solz nikar!

...
Ni hujšega gorja na sveti
Čot so zadušene solze;
Čo jim na dan ni dano vreti,
Tekoč padajo v srce.

...
A kot oblak dexčoč se tanjša,
Roveč iznikne v jasni krak,
Tako gorje v solzah se manjša,
Kajine žalosti oblak.

Le plakaj, o dekle tpece,
 Jasolri vse gorje srca,
 Naj sine spet ti solnce srce
 Skoz megle bridkega gorja!

.

56.

Colničku.

Po morjá nestkonini vodi
 Colnič mení drag veslá.
 Kodar hodi, kodar brodi.
 Oh, povsodi
 Dusa moja ga spremlja;
 Kodar brodi, kodar hodi,
 Štó prošnja
 Je sreča
 Lanj pošiljam do neba:
 Brodi, colnič, srečno brodi
 Čez viharni val morjá!
 Bog nebeški naj te vodi,
 On naj čuva te v nergodi,
 V mirni kočici na prodi
 Kmalu naj ti priti dá!

Slovó od Rifemberga.

Pač kadnjikat vam stega kroja,
 Slovó jemljóč, jáx goverim;
 Jrci mi bridka bol navdaja,
 Jeseda skoro mi nastaja,
 In Bog le vé, kakó tipim!

...
 Vaj pač bi téžko mi ne bilo?
 In bival sem nad osem let,
 In vse se mi je prikupilo,
 In ljudstvo mi je drago, milo,
 In ljub mi je ta krasni svet.

...
 Rodila mene je planina,
 Očetov dom mi tam stoji;
 Vendar ti grički, ta dolina
 Je druga kdi mi domovina,
 Ka svoje stejem vas ljudi.

...

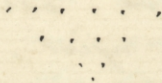
Zato, ko se poslavljam z vami,
 Pri sreci, oh, mi je hudo;
 Zato poslavljam se s solzami,
 Zato ostavljam vas s prošnjami,
 Ki vroče mi kipe v nebo:

Pa cvetni dol, te gričke zlate
 Naj čuva in osreči Bog,
 On blagoslovi njive, trate,
 Vam žetve, bratve daj bogate
 In vas obrani vseh nadlog.

A tudi seme plemenito,
 Ki v srca vam semga sejál,
 Naj zemljo najde plodovito,
 Z močjo nebesko, čudovito
 Priskliji vam iz duševnih tal.

Vladár neskončne visokosti
 Pa rast in cvet in sad mi daj!
 Potem ta kraj bo dom blagosti,
 Bo sreče dom in dom kreposti,
 Potem ta kraj bo pravi raj.

To želja moja je edina -
O naj nebo jo izvrši!
Sedaj pa z Bogom, ti dolina,
Ti starčki sivi, ti mladina,
Oj z Bogom, dobro ljudstvo ti!

Jurčiču v spomin.

Ob cesti jablana je stala,
 cvetela vsako je pomlad,
 In pisan cvet okrog je stlala,
 Dajala hlad in klet je pad.

...

Na čudodelnem tem drevesi
 Pa bival je skrivnosten duh,
 Ko ta igraval je s peresi,
 Šepet nam rajski je pobril sluh.

...

Kako šumljalo je xgovorno
 Od ure rane v pôrni mrak
 Teda j to listje čudotvorno,
 Bil jekik glasen list je vsak.

...

/.

Čarobne pravilo pravljice,
 Povesti trane to drevó,
 In med pravljice drobne ptice
 So vbirale svoj spev glasno.

Obstal je pridni kmet pri deli,
 Stimeč uho nastavljal je,
 In potnik murg na cesti beli
 Vesél drevó pozdravljál je.

Pod njim je vsakdo rad počival,
 Pojil srcó, pojil uho,
 In spev in klad in sad je väival
 Ter blagoslavljál je drevó.

Pa, oh, nebo zastreje tmine,
 Oblak se pripodi strahán,
 Je njega smutna strela sine
 In steta je na tleh jãblán!

Pa jãblán ti si, drug moj mi!
 Ti zgodnji grób te skriva mi!
 Potok solãá v oko mi sili,
 Zridkrost srcó zaliva mi.

65

Oh, koliko duhá zaklade
S teboj je temni grob požrl,
Náerte tvoje, naše nade,
Udarec smrtini vse je strel!

Okó mi hoče prekipeti...
A proč solár in proč tožbé!
Le slavo tvojo hočem peti,
Leti čez dol naj in goré!

Plodnejšega nikdár duháva
Rodil se ni slovenski svet,
In bog vé, kdaj nam pride znova,
Ti tak xoril bo sad in cvet?

Ti spis na spis si nam podával,
Ta sliko sliko daroval,
To národ jih je občudoval,
S temec je sébe v njih spoznal.

Ti branil si nam sveto pravo
Z duhá proxjem žive dni,
Ti glavi si ovenčal glavo,...
Zató ves dom te udaj slavi!

Postavlja domovina cela
 Na grob ti spomenik kamnen;
Pomnik tvoj prvi tvoja dela
Ki vek ne vniči jih nobén!

Čet solnce se žari neugasno
 In svet očiolja & visočin,
 Svet tvojih del sijal bo jasno
 In nam pomlajal tvoj spomin.

Pretkè naj grob ti gósta trava,
 Nad njim naj kamen se zdrobí;
 A v vek ne mrakne tvoja slava,
 Tvoj duh med nami v vek živi!

.

Na semniji.

Kd si na trgu je šator napravil,
 Lispi raznoter je na prodaj postavil:
 Zlato verižice, krasne uhane,
 Prstane, igle umetno kovane.
 To se ti bliska, oj to se leskeče,
 Meč po inbici iskre kareče!
 Troja gledalec troj žida se zbira,
 Željno v zlato in srebro se ozira.
 Lispa kupavajo vsakeršne voste,
 V lasse in uha, na vrat in na prste.
 K lispom na roci, na vrata, na glavi.
 Pojdejo v cerkvo v nedeljo - trarstavi.
 Tebi, dekle, pa ni treba krasila,
 Krasa dovolj si od neba dobila:
 Ustne so ti nad korale rudeče,
 Troje oko se nad biser leskeče;

Rose rastoče sred lilij obličja
 Rajske brez tujega so lepoticja;
 Kodri, ki vencajo umno glavico,
 Zrasijo bolj te kot kruna kraljice;
 Snežno beloto deviškega vrata
 Le zatemnila bi vrvica zlata!
 Lepa, najlepša si sama ob sebi,
 Ljuba mi treba oј deklia tebi!

.

Negodni pticici.

Ľakaj, xakaj, oj ptica mila,
 Med trdi svet se že podáš,
 Žo šibka se krijo te krila,
 Žskati hrane se ne znaš?

Glej, deček xlobni že je prešal,
 Da v róko frute bi te vjel;
 Le méne vérsi plach je ubežal,-
 Življenje s tem sem ti otél.

Odslej na vsem negodam skrita
 Tu v izbi boš ko v gneadu praj,
 Škrbno te róka moja pita,
 Ni mogla mati te škrbnej.

20
A kloti roka hrane daje,
Oj drobna moja ptica te,
Mi v duši misel tožna vstaje
In tožne čute mi budi:

Oh, kaj sirot od majh odtrže
Usoda že na mladik let,
In toplega zavetja vrže
Zjut tebe jih med mrkli svet!

Po tuji remlji tožna tava
In zapuščena sirotčad,
Sreč bolest ji razorava,
In skrb in strah jo, jad in glád!

Kdo bridke ji obrise vrage?
Kdo rev jo reši in nadlog?
Jaročam vam jo duše blage,
Jaročam tebi jo, moj Bog!

Ti vliši jo, ko vroče vzdiše,
Otri ji v lic gorké solzé,
Odpri ji duri dobre hiše,
Odpri ji blágo v nji srce!

Tri jexu.

Kakó brumiš in sumiš, oj jex,
 Kakó valovje drvi se ti čex!
 Ja voda srdita

Vsa v kaplje in peno in prah je razbita
 Ja solnea nebeskega svit

Po prahu, po penah, po kapljah razlit
 Na tisoče solčnih se praškov drobi
 Iz njih tisočerno iskri!

Oj živo aari;

A solnea podobe prvotne,
 Čarobne njegove lepote celotne
 Na jexi razpenjenem ni!

Le brumi in sumi, mogočni jex,
 Le vpenjaj, valovje, bobneč se čex!

Naj le tu valovi razbijajo se,
 Pod jexam bo konec nemira:

72
Tam doli razpršena voda se zbira,
Razdröbljeni žarki spet alijajo se.
Kakó ix valöv tam smehlja se nebó,

in solnce žareče,
in drevje temnozelenéce,
in cvetje slatö!

Kakó je tam doli vse mehtkó
Kakó murnó!

Že v te se oxiram, se xdi mi, o j rekta,
Da gledam življenje, usodo človeka,
Človeško srce,

Njegovo slast in strast in gorje!

Žot voda na jéri kipi nam kri,
Kakó nam srca valovje krumi,

Že tisíc sovražnih ovir,

Kastavlja življenja težavni nam tir,

Že divja nam strast.

Srca občutke dobi v oblast

Že vreci nas hoče v brezdanjo propast.

Oh, stie se tedaj

Nam solnce bliščeče

Pokoja in sreče!

Bog vé, če se žarki zberó se kedaj

Če vmiri srca se valovje kipeče?

Bog daj, Bog daj!

Le v jasnem valovji pokopnega srca
 Prekrasno nebo vesoljno se arca,
 In arca se v njem nešteti cvet,
 Ki z njim življenja breg je odet.
 O, blažen, ki dajo mu dobra nebesa,
 Da mirno mu teče valovje srca,
 Da prsi vihar mu sovražni ne stresa,
 On ljubljence pač je neba!
 A komer ta sreča ni dana od zgōri,
 On tripi močato, junaški se bōri!

Črni trn.

Oj vije steza v hrib se strom,
Oj steza kamenita;
Ob nji pri grmu raste grm
In mnog se že razcvita.

...

Oj črni trn, oj črni trn
Ob gorski steri stemi,
Ti prvi nosiš cvet srebrn
Med drevi in med grmi?

...

Razvil se ni še rože cvet,
Je mrtvo vidim trato,
Ni gaj še svatovski odet,
Le ti cvetès bahato!

...

/

A cvet, ki prvi se žari,
 Oh trnje lo zakriva,
 In pust in tpet sad rodi,
 Kedi naj pai ga vživa?

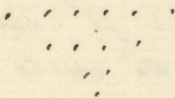
...
 To ni, to ni na goro pot,
 To tvoje je življenje;
 In trnje, ki cveti ondod,
 To tridko je trpljenje.

...
 Ob steni tej, ob steni tej
 Ti trnje to bodeče
 Gosteje raste, cvete prej,
 Kot rože solnne sreče.

...
 In gm trpljenja vsiplje ti
 Na steno tme mnoge,
 Da srce obogo vtriplje ti,
 Da krvave ti nože.

...
 A le naj rane krvave,
 Ti solke mi ne prelivaj,
 Katri solze, ratri tožbe,
 Če ne, jih vsaj - prikrikrivaj.

Ne mara srečni svet solca,
Trpinov ne umeje,
No tóžbe čuje - godrnjá,
In solcam se le - smeje!

Pri mrtvaškem sprevedlu.

Oj težka pot, oj tožna pot,
 Kjo od srca srce se loči!
 Mi spremljamo te žalijoči,
 Saj ti na veko greš od tod -
 Oj solana pot, oj zadnja pot!
 Ti v kraje romaš nam neanane,
 Odkodar več vrnitve ni,
 Slovo nam bridke seka rane,
 Solca rosijo nam oči, -
 Oj a bogom, drago srce ti!

A dasi nam se je ločiti,
 Nad tabo treba ni solčiti:
 Na srečni poti ti si kdaj,
 Na poti v grob, na poti v raj.
 Pokoj sladak te čaka v jami,
 Neskončna sreča nad zvezdami;
 Mi spremljamo v miru te kraj,
 Vrtilatec pa v nebeški raj!

Pri pogrebu.

Globoko pod zemljo,
 Tu v óaki, hladni hiši,
 Kjer sún sveta se več ne sliši,
 Ti trdnos truplo spalo bo —
 Globoko pod zemljo!
 Kakó bo domek tvoj mirán,
 Tu vtihne vseh vtharjev jera,
 Trivice róka sem ne sera,
 Tu rev ne bo, težáv, ne ran.
 Če kdo te je dostlej sovražil,
 Tu ni sovraštva ne srdú,
 Tvoj dom bo skrbno strávil
 Kvest angelček mirú.
 Nélo sladkó ti spalo bo
 Globoko pod zemljo.
 A duh visoko voh zvezdá
 K duhovi rajstimi ti biva,

V objetji večnega Boga
 Tam blaženstvo brezmejno vživa -
 Visoko voh zvedá.

Ni srcé videlo okó,
 Ni čulo je nikdár uhó,
 Ni radosti srcé čutilo,
 Ki zdaj delí ti je nebó,
 Ki v veke bo ti je delilo!
 Oj srečna, srečna duša ti,
 In s tabo vsak, ki v Bogu spi!

r
Čas.

Kraljestvo je moje prostrano,
 Kje konec njegovih je mej?
 Počiti nikjer mi ni dano,
 Od vekov drvim se naprej!

...
 Jaz videl sem zemlje stvarjanje,
 In rojstvo nebeskih svetov,
 Lel prvo njih divno mičljanje
 In gledal razpad bom njihov.

...
 Zemljana jaz slednjega stel sem,
 Kar vek jih na vek je rodil,
 Pri prvi ribelki bedel sem
 In zadnje bom trsto tropil.

...
 /

Sekidal sem mesta, gradove,
 Gradove in mesta podrl,
 Neštete rodil sem rodove,
 Rodove neštete sem strl.

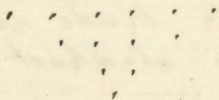
Jaz gledal sem narodov roje,
 Njih boj in njih bol in radost;
 Kdaj boje in trude xrem tvoje,
 Jn tvojo sladkost in bridkost.

Tot duh na peroti mogočini
 Nevidno nad tabo hitim,
 Kdaj venec ti vijem poročni,
 A venec mrtvaški za njim.

S skrbmi razoravam ti čelo,
 Jn sejem bridkosti v srce,
 Spet ajasnim oko neveselo,
 Obrisem pekočo solzé.

Kdaj cvetje, kdaj trnje bodečé
 Jz mojih ti vzaraste poljân,
 Popolno, neskajjene sreče
 Pod solncem ne večaka kemjân.

O tudi moj novi oddelek
Pač ravnik prinese darov,
In mnogo isteše ribelet,
In mnogo iskôplje grobív.

Nevesti.

Trepeče ti venec poročni v laséh,
 In srce ti v prsih trepeče;
 Krog ustn rudečih igra ti nasméh,
 A solza v očéh ti leskeče.

Stotero se misli ti v duši bore,
 Srce se ti krči in širi,
 In čuti kot vali po njem se drve
 Ti v sladkoboolestnem nemiri.

O zlata prostost, o neskrbna mladost,
 Kako te je težko pustiti!
 Oj prave ljubezni nebeška sladkost,
 Kdo pač se ti more vbrani!

Na majki sedaj ti počiva oko,
 Zdaj k' ženinu vhaaja ljubeče;
 Od mamke srce se ti trže teško,
 A k' ljubemu sili kopneče.

Daj majki poljub, zaročencu roko,
 On z desno ti v desno naj seže,
 Bog sreci z nebeško je zvezal vezi,
 Suhoven še roke naj zveže.

Le srčno z izvoljencem zdaj pred oltar,
 Odtam pa na romanje stupno;
 Keljni se nazaj ne oziraj nikar,
 No gledi naprej mi zaupno!

Pač bo zapustila te zlata prostost,
 A vez te bo sladka objela;
 Pač nehala bode nestrčna radost,
 A račne se skibnost vesela.

Ljubezen dolžnosti sladila ti bo,
 Mnóžila ti srce družinsko,
 In duša zamaknena pila ti bo
 Nestkončno radost materinsko.

Ti srečna ves dom osrečavala boš
 Nevtrudna po hiši in krami,
 Med sini, kčerami kraljavala boš
 Got luna svetla med zvečdami.

...

Vdor sam do večera potuje skozi svet,
 Jagine se zarjo večerno,
 A ti ne zamreš, ne iznikne tvoj cvet,
 Pomlajen bo v deci čveterno!

.

~ Vrlemu možu.

(Andr. Jekšetu.)

Zlata ne išči v teh vodah,
 Lastony ves trud!
 Srebra ne koplji v teh gorah,
 Ne drugih dragih rud!

et več od srebra in zlata
 Pri nas dobos,
 Tu biser drag se lesketa,
 Ta biser - blag je mož!

Ovreden, da visoko bi,
 Najvišje stal,
 Da svet njegov široko bi,
 Po sveta krog sijal.

Ker sam pa v silni skromnosti
 Svoj skriva svet,
 Naj zadržnosti, potomnosti
 Bo tu v izgled odkrit. -

Pač mnogo moških, malo moč
 Nas vet rodi;
 A kar nebo nam dalo moč
 Med prvimi si ti!

Globok ti um in čut gorak
 Odrzgor je dan,
 Značaj si skoval si krepak
 Vot gore nermajän.

Modrosti uk na sreci v gret
 Lepo učis,
 In, kar na srčni seješ svet,
 Zvesto, skrbno gojis.

In kar učis in kar gojis
 Z vstrajnostjo,
 Naslepše vedno sam vršis
 S krepko značajnostjo.

Ti s'če in vodnik skrbljiv
 Si vernikom,
 Ti vsem si blag in ljuberniv,
 Ne le nekternikom.

Ne xreš na lice, ne na rod,
 Tvoj sin je vsak;
 Je ljubši kmet ti kot gospišd,
 Če vol je poštenjak!

Tri sreci tebi ni denár
 Ne svetna čast,
 Za vevišeno le vnet si stvar:
 Za bratske sreci rast!

Taki že let nad štirdevet
 Delujes ti,
 In sile vse za smoter svet
 Vesel žrtovjes ti.

Zato pa meni vrót morá
 Si davno že;—
 Pač srečen kraj, ki te ima,
 Presrečni v njem ljudje!

To srečo sem i jaz imel;
 P teboj sem žil,
 O žarkih tvojih sem se grél,
 Onjih si um vedril.

Kako sladak mi je spomin
 Na srečni čas,
 Ko v knožji bival sem planin
 Pod vodstvom tvojim jaz!

Oj, kolikrat mi v gorško stran
 Plujo oči,
 Tam trg miran je in krasan,
 A v trgu dragem - ti!

Pri teh spominih sto čutil
 Je vāiga mi,
 In tisoč gorkih se vosčil
 In duše dvoiga mi.

O trosi bog ti sreče rož
 Na vse poté;
 A nam pa daj se mnogo mōž,
 Mōž vōlik kot si ti!

Ne xveni mi!

Ne xveni mi, ne xveni mi,
 Pomladi najprva, najlepša cvetica!
 Kot danes čarobno ti cvetiš lica,
 Ti cvetiš vselej in zeleni mi,
 Ne xveni mi, ne xveni mi!

Ne xveni mi, ne xveni mi!
 Glej solnce vsak večer za goro kakaja,
 A zjutra se mlaje, krasneje vstaja —
 Kot solnce so žarki ognjenimi
 Ti žari vselej se, ne xveni mi!

Ne xveni mi, ne xveni mi!
 Bog solnce ti daje in rože hladilne,
 Metuljev te brani in slane morilne,
 In toče so krni ledenimi —
 Ne xveni mi, ne xveni mi!

85

91

Ne xveni mi, ne xveni mi,
Najprva, najlepša cvetca pomladi!
Kot danes na solnčni travniški livadi
Procvitaj se v pozni jeseni mi -
Ne xveni mi, ne xveni mi!

.
.
.

Náš narodni dom.

(Zedinjena Slovenija)

Náš sveti dom bil stert je v prah,
 Tsi kamni razmetani;
 Oh, raslo trnje, rasel mah
 Po groblji je teptani.
 Plah laril preko razvalin
 Je - tujcem rob! - domači sin,
 Jn lil solké je vroče
 Solké vnebovpijóče.

Kdaj solke stran! Brodijo v dlan!
 Dom znóva vstati mora,
 Oj dom trasan, takó prostran,
 Da bo za vse prostora:
 Za brate ^{nasé rôdno vse} (od zahoda vse),
 (za brate ^{zapadno in na vshódne vse} od zahoda vse),
 Jn s severa in juga -
 To krasna bo raduga!

Dovolj nam kamnov je pobral
 Sovrag na svoji hrane,
 Odslej pa z naših svetih tal
 Ne enega ne vrame,
 Naš kamen slednji nam je svet
 In čudal bo sloven ga vnet;
 Naš dom ne j injim se viša,
 Ne vragov naših hiša!

Pac bo ragnal sovražnik hrum;
 A kaj nam srd sovraga!
 Rakum naš, bratje, in pogum
 Sovrage vse premaga.
 Orodyje v desni, v levi meč
 Svoj dom gradimo, se borèč,
 Napadnik mora pasti,
 Naš sveti dom pa v rasti!

Ne bo nas več tujcin teptal,
 Ne tlacil nas krvavo;
 Naš rod bo tu gospodoval,
 Naš jexik, naše pravo!
 Pod streho našo tuji rod
 Naj gost nam bo, a ne gospod;
 Mi tu smo gospodarji,
 In Bog in naši carji!

Dom skupno ^{bo} vognjišče nam
 In skupno delališče,
 On skupen bo nam božji kram,
 In skupno bo branišče!
 Le v kup, le v kup kamnarji zdaj,
 Čla delo vsi zidarji zdaj,
 Jmé si proslavite,
 Dom skupni nam a gradite!

Učakal rad bi srečni dan,
 Dan našega združenja,
 Ji arl kakó en krov prostán
 Čéh dom se ves razpenja.
 Naš prapor bi na krov pripél,
 Dom blagoslòvil bi vesel:
 "Bog živi vse Slovence!
 Pod streho hiše ene" !

Kmetški hiši.

Mogočna nisi, ne prostorna
 In stavil te umetnik ni,
 Goly kot bogata si uborna,
 Preprosta selška hiša ti!

...
 In vendar ne palač ogrövnih
 In njih bleškü ne bom slavil;
 A tebi, dom seljakov skromnih,
 Nesmrten venec rad bi zvil.

...
 Pač res uböy si, mal, neznamen;
 A däsü mal in ne slovü,
 Kakó ti nam si blagodaten,
 Kakó za nas si znamenit!

Pomnik le redki se se dviga,
 Ti davnik nam je dni glasnik,
 Ti naša si najstarejša knjiga,
 Pravečen, ki nam spomenik.

Pravljice, zgodbe praviš davne,
 Ti v rečih čuvaš pramodrost,
 Pradede nam oprevaš slavne,
 In src radost in njih bridkost.

Ti sege stare si ohranil,
 Deduje jih po očih sin;
 Le ti naš jekik si ohranil,
 Da ni zatil nam ga tujcin.

Čar čas nam dal je davna leta
 Največ občeval nam si ti;
 Čar zdaj nam daje in obeta,
 Pod streho kmetško nam kori.

Ča hiša nam je mati krušna,
 Domovju steber je čistit,
 In kmetških hiš nam brana dušna,
 In kmetških hiš omike svet!

Ne v hiš mogočnik jasnem sevi,
 Ji marmornat jih trije kov,-
 Pod nizko streho, v strajni revi
 Projem rešnik je vseh rodov.

Jn ne v dvoranah bogatinov,
 Tjer blest zakladov te slepi,-
 Tjer dom seljaških je tpepinov,
 Rešitve kor se nam žari.

Kar mox nebesa so poslala,
 Da večnik nas otmo grobov,-
 Vse mati kmetstva je žibala
 Je kmetstkih so izšli domov.

Od tam nam misleci globoki,
 Od tam klicarji k nebu nam,
 Od tam nam pesniki-preroki,
 Za dom borili vsi od tam!

Jn vem, da to jim srečno vspeje,
 Da spono vse nam razdrobe,
 Da dni nam pribore jasneje,
 Tjer naše proslave imé ...

/

Kató ti slava peta bodi,
 Oj ribel naših boljših dni,
 Nebó ti tisíc sreč prisodi,
 Ves blagoslov na te razlij.

Naj vedno mirno bi živela,
 Noben ne vzburij te vihar,
 Ogiblji se gromóv te strela,
 Zanačaj grozni ti požár.

Da srečno v vek si bivališče
 Krepostnih žen, poštenih moč;
 Da, bog, ti slavnih moč rodišče,
 Da ribel se slavnějšíh boš!

Odlikovanje.

Vihar je bojni grozni vstihnil
 Ura, dobljena zmaga je!
 A mnog junak svoj duh izdihnil
 Pod mahljaji sovraga je.

Pač bil se hrabro vsak kot lev je,
 Ždor živ, ždor mrtev tu je udaj;
 Otet, utujen stol kraljev je,
 Otet je doma krasni raj.

In zbere še na bojnem polju
 Korilce hrabre gospodar;
 Kjim, ki junaci so najbolj,
 Svetinje zlate daje v dar!

Pripel xe vrsti je vojakov

Uladar poguma častni anak:
 "Čemü pa znamenja junakov
 Ji braniv borcev se prvak?"

"Neveden nisem pač odlike,
 A dosti vredniših poznam;
 Jo znamenje časti in dike
 Dovolj, kralj, da listim dam."

Primigne kralj; - junak pa stopi,
 Kjer mox pri moxi v krvi spi,
 Najbližjemu v mrličev tropi
 Pripne na prsi anak časti.

"Kar meč, kar strel jih je pomôril,
 V tem jednem sem odlikoval;
 Teh slednji manj kot jaz n' storil,
 Vei kot mi vsi je žrtvoval."

Sproštljivo kralj glavó odkrije,
 K njim vrste vse se odkrijo,
 Okó junakom solae lije,
 Po mrtvih bratih jim tekó.

Prijateljem.

Dokler kraljuje v cvetji zemlja mlada,
 Dokler jo greje jasni solnični soj,
 In zelen gord je, njiva in livada, -
 Prijazno nam popeva tičev roj;
 Če pa hladna jesen pri nas zavlada,
 Če zemlji pestri rujavi zavoj, -
 Na južne tički vsi zbeže poljane,
 Tu v gmih gólih redok le ostane.

Sprijateljji enako je na sveti!
 Njih roj se zvest ti zdi in srčno vdan
 Dokler je sreča tvoja v polnem cveti,
 Dokler si slavljen in povisevan;
 A ko te sreče solnce neha greti,
 Če stit si v prah, od vseh strani teptan -
 Zbeži ta roj, ko tički lahkobitni,
 Od sreči zvest, ni zvest ti v časov sili.

Vi taki niste! Zot ste bili zvesti,
 Mi v radosti in sreče jasnih dneh,
 Ostali v temnih ste mi dneh bolesti,
 Zo pahnen sem protivniku v zasmeh;
 Spremljali ste me prej po gladki cesti,
 Spremljate zdaj po ostrih me poteh,
 Ostali z mano ste o dobi turni,
 Zo me tepo vikarji hudourni.

Kahrula náme je "nevihta s Krasa",
 Kakó morilen, groben dih je njen!
 Aboge svetke mojega Parnasa
 Vije, drobi in klesti bič leden;
 Propal jih vikár je vsega Krasa,
 Na nje natrósil gósto prah strupen,
 Na vso to kvar pa se dolái vrtnarja,
 Les: "cvet otróven narodu podarja"!

Bogá celó iz rož mi hoče vkrasti,
 In vendar tudi te so božji dar:
 On dal jim kliti je krepko in rasti,
 In grél njegove luči jih je kar.
 In dóbro vem, da niso mu k nečasti,
 Čeprav ka cerkev niso in oltár,
 Saj kaže vendar sleherná njih črta,
 Da seme njih iz božjega je vrtá!

Hrivica ta je v dno me duše spekla,
 Saj clovek sem in rabel čut in dim;
 A naj me peče, solca ne bo tekla,
 Moj tare me, vprogniti se ne dam;
 Stal bom ji v bran ko da bi bila jekla,
 Stal tom trdnjej vedo, da nisem sam:
 Da v bořbi biidki duk bi mi ne klonil,
 Na vas se, sreca kvesta, bom naslonil.

Vedor je sam, lehtó ga vvak ratira
 Če sam je, pasti mora se junák;
 A kogar broj tovariseu podpira,
 Pogum mu rase, dási je šibák,
 Stoterna moč takó se v slednjem zbira,
 In čelo vse ta vse močan je vsak;
 Takó moj duk od vas moči dobiva
 Ves vas pogum se v dušo mojo kliva.

Kató z veseljem nove spet cvetove
 Zasajal bom od vas krepkó podpot,
 Gojil skrbno vse žive bom jih dnove
 Pri delu naj me najde blede smrt!
 A bog sovračne broti mi vetrove
 In blagoslovi moj samotni vot,
 Da cvetje kreško mi rodi in adravo
 Prijatlom na radóst, domovju v slavo.

A vi, prijatli, ki ostali zvesti
 Ste mi celo v nesreče temne dneh,
 Ko nočni vet nevihte srd mi klesti
 In stelje ga brez milosti po tléh,-
 Vi vsi, kar vas živi mi v slednjem mesti,
 Kar vas živi mi v trgih in vaséh,
 Ochránite vselij' srce mi verno,
 A bog zvestobo plati vam stoterno!

Prstan.

Obróček dróbní, svetla stvar,
 Ži skóval te mi je xlatár,
 Kákó se jasno mi blestí,
 In glasno ti sreú govorí!

...

Že jutri te nosila bom,
 Žo pred oltar stopila bom,
 Jam dveh stanóv mi boš mejnít,
 Dveh rok, dveh src krepák vernít.

...

Va prstu boš mi lesketál
 In skori žitje me spremnjál,
 Pomembé polni ti simból,
 Spremnít mi sfox radóst in bol.

...

Do li usoda mojih dni
 zliščiča, zlata kot si ti?
 Ki morda tvoj brezkonečni breg
 Le slika mi brezkonečnih log?

...
 In biser, ki je v te' vkován,
 Ldaj tanec se mi xdi solžán,
 Ldaj spet, tako lepó vlestič,
 Ldi: zverda se mi jasnik sreč.

...
 Ti sreče znak nejasen si,
 Znak vérnosti pa traven si,
 Kvestót mi čista ko alató,
 Kot biser bo svetlá lepó.

...
 In naj bo v ognji skušena,
 Nikdar ne bode rušena,
 Do groba bode sezala,
 Ko ti me véčno vézala.

...
 Pač mnog je prstan pretesán,
 Nosilec bridkih reče ran,
 Trpina se usmilijo,
 Otvó tesno prepilijo.

In preobil je prstan mnog,
 Rad a roke zdrane alati krog,
 In mnog se zlomi, se zdrobi,
 Et temu triv alatar pač ni.

Moj a rok nikdar ne pade mi,
 Nihče ga ne utrade mi,
 A stiska naj me še takó,
 Pritoxbe čul ne bo nikdó.

Če kteri prstan kdaj se strè,
 To drug pač bo, moj prstan ne;
 Če moj pa ima bita stét,
 Ne strè ga drug nihče ko smrt!

Mojim slavilcem.

(V spomin večera 12. marca 1855.)

Če gore in dole na vrilih lahkih
 Priplaval iz dalje moj duk je med vas,
 In kar vas pri slavnosti ti je prisotnih,
 Objemljem, poljubljam xda j' dukoma jaz:
 Pozdravljeni srčno mi bratje udani,
 Prijazno srce naj mi slednji skrani!

A slavite, ki krasno nočoj ga slavite,
 Naj, bratje, le deloma meni velja,
 Na sploh naj bo slavoje stvari plemenite,
 Za ktere gorimo mi vsi iz srca:
 Guberen do doma in narodno delo
 Naj slavnost sijajno nočoj bi imelo!

Ti tudi za dom ste se moški borili,
 In njemu žrtvujete svoje moči,
 In z nami so drugi se volo trudili -
 Bog večni naj vas in pa one živi:
 Prijatli! vsem delavcem narodnim: slava!
 Špalcina jim bode na vek očetujava!

A tudi v bodoče se hrabro bojujmo
 Za narod teptani in njegaj obstoj,
 V besedo in x deli krepko pospešujmo
 Blaginjo njegovjo in splošni razvoj;
 Za naroda slavo, korist in prosveto
 Delujmo vsi skupaj x ljubéxnijs vneto.

Var stariš xasé, to xé stabo vragine,
 Var stariš xá narod, ostane vselój;
 Wonesi le kamen xá vegradbo očine,
 A rasla naprej na podlagi bo tef;
 Pomogel si s tem ji kvišavi, k lepoti,
 In del tvoj ostane v poslopja celoti!

Na delo tedaj! ... a do konca xnačajni,
 Kamenov poštenih, a bolj sé dejanj,
 U bôrbi xá dom neustraseni, vstrajni,
 Do zadnjega diha trudéci se xanj,
 Za narod goreći, xiveći, tpeći,
 A sluge nikomur kot narodni sreći!

In xarki iz uma se ognja rodeći,
 In xar, ki je v prsin nam xiv in ognjen,
 Ti vragom naj bodo bliskovi pretéci,
 A rodnim nam bratom - Gubéxni plamén.
 On stero resitve nearmotno jim takxi
 In grej jih, pa v nemaj in listri in bláxi!

A, bratje, združimo vsi dušna svetila
 Jer dajmo jih domu na sveti oltar,
 Da v kres veličasten se bodo strnila,
 Ki segal do neba bo jasni mu žar:
 Ja domu prepodi morilne temine,
 Svetli, oslavi v očeh ga tujine!

.

Velikonočna.

Stoletja je trpel veliki trpin
 In teški ga žulil je jarem;
 Kdaj pač izteče mu čas bolečin,
 Bzo večno li trpel po starem?

Evropi bil živ, nerazrušen je zid,
 Ki divje odbil je barbarstvo,
 Stal (sebi v pogubo, sovražniku v prid)
 Omiki je, svobodi v varstvo.

Od vekov človestvu dobrotnik je bil,
 In kdaj je se svetu dobrotnik,
 Et svet mu ka to le nasprotnik je bil,
 In se mu kalet je nasprotnik.

On dober in blag je, krotak in miran, -
 Lemu pač ta srd nad orjakom?
Prevelik je, torej je tujcem strašan,
Zogot je, roj tujcev pa-lakom!

Čatò pa je sklenil sovražni njih svet:
 ? „Raz zemljo orjaka xatrimo,
 Da mine nas groza in večni trepèt
 Da svet si njegov razdelimo“!

Čdrušili vso moč so, ves divji svoj gnèv,
 In trli junaka krvavo,
 In njemu, ki venec zasluži kraljev,
 Stabili so trojev na glavo.

Čadali so tisoč morilnih mu ran,
 Pač möräl bo izkravèti!
 A trepet, a silen je ta velikán
 In hitro jim neče umrèti.

Se živega torej pod črno zemljo
 Čagrebejo u roko sovražno,
 S počatom in kamnom gonilo xapró,
 In s četo obdajo jo strašno.

Zdaj dih jim je prost in lehkó jim srcé,
 Zdaj bati se bóde se tréba;
 Zdaj četa, pri grobu veselo sedé,
 Na xémlje pokôpanca xreba....

A groza pogrebcem! Luj, silen potrés!
 Odpirajo davni se gróbi,-
 Razdról velikán naš mrtvaško je véx,
 In dvoiga so v jasni svetlobi:

Who on je, ki vstaje čez veke na dan?
 Who ta je junák velikánski?
 Pogledjte v obraz mu, obraz vam je znán:
 To narod je, - národ slovansti!

Kalvárijo svojo náš rod je imél
 In dneve prebridke trpljenja,
 A zdaj mu revítve je kor zakaról,
 Napióčil mu dan je vstajenja!

Da, vstaje, revnično, mogočen, čistit,
 Uničil naklepe je črne;
 Grozi naj, hrumi naj sovražnik srdit
 Slovan se mu v grob več ne vrne!

On, kteri ga vzbüdil v grobnih je tmin,
 Za dela ga slavna je vzbüdil,
 In svet se svetlobi njegovih volin
 In delom velikim bo čüdil.

Valváriojo svojo naš rod je imel,
 Kdaj rešnje raduje se zóre;
 A dan še slavnejši mu bude prisel:
 Dan oljske prisel mu bo göre.

Got v oljske se gore je vadiqnil Gospöd
 V nadzemeljske jasne višave,
 Povzdigniti mora se krepti naš rod
 V višave moči in pa slave!

Mi, bratje, pa v delom pripravljajmo kdaj
 To silno slovanško mogućnost,
 In v duhom proroškim nazdravljajmo kdaj
 Na slavno slovanško bodočnost!

Velegrajska kuga.

Vakó neizmérno skrbíte za nas,
 Žot mamke za drôbne dojenje!
 Porabíte ničem pač večini vam čas
 Te srene skrbí za slovence.

Pod rame vodilni nam devate pas,
 Da ravno učíte nas hôje;
 Da vrasel po vaši bi volji nam stas,
 Nas vezete v ôrke povôje.

Nas jexik stročji je in nebagat,
 Zamenjati z vašim ga treba;
Mi kruha preveč bi si vzeli nakrát,
Vi torej nam rečete hleba!

Ko zvečer najprvi razgrinja se mrak,
 Nas naglo v kibetko podite,
 Ko višje nevolje razná se oblák,
 Nas tiskati čelo učite.

Potok za vasjo je neskončno globok,
 Oh, voda - do člena na peti;
 Kato tja ne smé vaš pritrčni otrok,
 Da vtone . . . ste v groznem trepeti.

Če kreniti hčemo k sosedom korák,
 Pregledate skrbno vso pote,
 Votiček skrbljivo preiščete vsak,
 Branec nas neoreče in amote.

In ko smo šeleli na Velegrad,
 (Kdo vašo popiše zaslugi!)
 Tja smeli mi nismo z domačih livád,
 Ker tam zasledili ste - šugo!

Prekonično vi res skrbite za nás,
 Skrb vašo bog večini vam plati!
 A čujte, gospóda, kaj pravim vam jaz:
 Za nas se ni treba vam bati!

Odrasli smo, ni nam več treba pasov,
Za druge shranite povojce;
 Jeziku ni treba več tujih glasov,
 Najlepše nam teče po - svoje!

Kar tiče se kuge, imate pa prav:
 Okrog in okrog Velegrada
 Res srak je nečist in brezmejno nezdav,
 Tam kuga morilna vlada.

Ta kuga nevarna pa vam je, ne nam,
 Živiam je vašim strahanska, -
 Kato je ime ji? naznanim ga vam:
 Tam mor je - vzajemnost slovanška!

A nas se ta mor je že davno prijel,
 In vendar se srečno živimo;
 Vdor ima to kuga, je zdrav in vesel
 Le več si te kuge želimo!

Zaprlj na Velegrad ste nam pot,
 A v Prago ga niste zaprlj;
 Kato pa se kemelj slovenskih povsod
 Sem v Prago smo klito pridrlj.

Tu v lekih te "kuge" je silni izvor,
 Tu njeno je pravo središče;
 Vaajemnost slovanstva, ki vam se xdi mör,
 Tu stalno ima bivališče.

Je kuge napiti se hčemo tako,
 Da duh in telo nam prošine;
 In kedar prošine nam duh in telo,
 Je vrnemo do domovine.

Po domu jo širili bomo vselej,
 Da ves bo naš narod "okružen",
 In "kuržiti" ga ne prenehamo prej,
 Ka v duhu s Slovani bo združen!

.

Blagovestnikom.

Luce naša, bratje, od ikhōda!
 Od tam nam solnce nōsi zlati dan;
 Omike kar spod jutrovskega svōda
 Paksiril do zapadnih so je stran;
 In ljudster svit, vi zemeljskega prepōrōda,
 Ki bil li tam ljudem z neba poslan?
 Omike, vere luce nam od ikhōda,
 On dal nam tudi je Cirila in Metōda!

Nosili vere svit so nam i drugi,
 Et severu German, Roman na jugu;
 Et dedom dawnim dar njihov
 Boly kleter je rodil kot blagoslov.
 Je srecem tujim tuji učeniki
 Učili dede v tujem so jeziki,
 Ja glas jim pač je bil na sluh,
 Et čul in ūmel ni ga duh.

Pač vrgli so malike z žrtvenikov,
 In sre izruli niso jim malikov,
 In dāsi krščen se, slovan
 Ostal po duhu je - pagān:
 Bil uk je tuj, bil krest je - mrtev;
 Et dāsi krest je mrtev bil,
 Od prednikov je tirjal živo žrtve;
 Dub narodni in jezik je moril!
 Tāko krtili nas so rod,
 Smilij, smilij se mu, Gospod! -
 In spet!

Luj, bojni rog,
 Konj rezgetanje,
 Hrumenje silnih čet
 In jekel žvenketanje -
 Oh to je boja bog!
 One, si spremstvom množnih vost
 "Slovanom nesemo le krest"!

In prišli so, krtiti jih želeč,
 V levisi križ, a v desni meč!
 In dede naše so krtili
 Pred dednik, širnik njih planjav;
 A ko so krest avrošili
 Naš dom je bil in tuji meč krvav,
 A križ? Nanj dedov so prostost pitili!
 Tāko nas krtiti rod je tuj,
 Gospod, Gospod, oh pomiluj!
 ...

Vidva drugacé,
 Ciril in pa Metod!
 Pustila mesto sta domače
 Obregu sinjih morških vod,
 Šla sta v Slovanov širno domovino,
 Preganjat & vére lučjo smot temino.
 Nosili druge skričem robstva so verige,
 Vidva-guberni svete vex,
 V desnici trix, v levici knjige
 Navdihnene & nebés.
 Princšla v glasih sta slovenstkih,
 V izvornih znamenjih prismenstkih
 Pradedom pismo od Boga, -
 Oj to jim šlo je do sriá!
 Pač sreč le domači glas
 Mehkó se in sladkó prílega,
 On sreč pravi vé ikrá
 In spet možóčno k sreč sega, -
 Domači glas le nóvi spas!
 Kakó pradedji so veseli
 V domačih glasih uk sprejeli!
 To čuli bozja so veličja,
 Možém celó solzé svetlé
 Gostó kapljále so a obličja, -
 Oj rajike radosti solzé!
 Tot hrasti vsled sekir udarjev
 Maliki na glasóve té

Gmí so padali z oltarjev
 Ležali stří v prahi so,
 In src bežali plahi so,
 In src in pa svetisč^u oltar
 Zavzél veseljstva je vladár.
 Kakó so dedje ga častili:
 "Kakó kvačili in slavili!"
 V domačih glasih zdaj so brali
 Slovani pismo iz neba
 V domačih glasih posiljli:
 So prošnje srčne do Boga.
 Domače pesmi iz svetisča
 Odmevale so do xverdšča
 Njih glas je k Věčnemu letél
 In čul ga Bog je in - umél!
 V domačih glasih vse molitve,
 V domačih glasih njih daritve,
 V domačih glasih vsak obréd
 In srečen bil je zdaj naš ded.

Ne mrtvi krt, ne krt krvavi,
 Ta krt je bil edino pravi!
 Bil krt duhá je, krt življenja,
 Krt prenovljenja, prerobjenja,
 Omiko z véro vred noséč,
 Z obema narodnost družec!

Oj hvala vama iz srca,
 Solunska sveta brata dva,
 Vi delo to sta izvršila,
 Vi dede sta takó křtíla,
 Vi jerik naš branila sta,
 Naš jerik posvetila sta!
 Oj hvala vama iz srca,
 Solunska sveta brata dva!

.

Prekmorska pošta.

„Bel listek sem pisal čez širno morje,
 Prod nêsel je listek do ljube sladkô;
 In čakal sem mesec in dva in pa tri, —
 Od ljubice pa mi odgovora ni.

Poslal čez valove zdaj listek sem drug
 Po ptici, selci na Topli se jug;
 Odgovora čakam spet mesece tri, —
 Od nje pa odgovora vedno se ni.

Napisal dekletu se tretji sem list,
 Jerčil sem ribici jaderni tist;
 Na produ spet čakam še mesece tri, —
 Odgovora pa le se ni, in se ni!

Pac ladijo vnicil je dirji vikar
 In listek je vtönil in brod in brodar;
 In pticka xadel mi pac lovcev je strel,
 In padel, oh, pticet in listek je bel.

A listek, po ribi čer morje poslan,
 Od slanik valov je bil morskih ispran;
 Ni mogel ga brati moj xvesti deklie,
 Ni mogel na liste odpisati nič!

Pomlad spet sbhaja veseli svoj god,
 Glej, spet je tu riba in pticet in brod,
 A lista čakaleu ne nese nikdo,
 Le ptica nad glavo mu peva glasno:

„ Dekle se ti seče tam önkraj morja,
 In sladko x mladenicem xrasnim kramlj;
 Nje listov, nje pošte pac treba veči ni;
 Vse ustno izve, kar srcé ji želi!“

Sreča.

I

"Kjer mavrica se vpre v gore, vode, livade,
Ovenoziji sreče zlato sabolko imade.

Ja zlati das si prisvoji zemljan,
Če neopaxen srečno se do nje prikrade."
Pravljici ti mladenič verujō
Srečno napoti po bogate se zaklade.

Željno v prikazen to vobljivo xriē
Čer reko brodi, drevo slaka iox propade;
Ne straši ostra, trnjeva ga pot,
Taj njemu to, da krvave mu nōge mlade?

Naprej hiti, naprej, ... xday bo pri nji; —
A ta nakrat se vmatne mu v meglā gmade....

Mladenič tak je tisočkrat vsak;
Pred dušo nada čara mu sijajno vxgrade,
Češ: tu boš srečno bival neki dan;
A ko pri vrodu že je, stavba vsa raspade.

Ja srečo leta vsak, ki tu je ni,
Ja upa vedno, dasi vso lažo mu nade, —
Da šteje revex stokrat sto prevār,

Jo ude trudne k xadnjemu počitku mlade!

II.

Pravljica le čaróbnó se glaseča,
 Nam um mameča in srcó dražéča,
 Prikazen kračna, krasna, pestrosojna,
 A bliskoma se v prazni nič gubeča, -
 To zemlje sréča je! Na zemlji biva
 Pač sréčo le odsev, ne stalna sréča.
 Sej, zgrabi, drži zlate žarke solnčne
 In vederno, ki bčji jim je blestéča!
 Žot teh ne moreš sréčo udržati:
 Ni luči, sréčo dom ta zemška joca.
 Navzgor oči, - za žarkom solnca klatim!
 Tam vir je luči: solnca plamna sveča.
 Navzgor sréči, - v višave rajskosvetle!
 Tam sréča biva večno obstojéča!

Prebiral sem prathko:

Prebiral sem veliko prathko,
 Svetnikov sem bral imenik,
 Tam bilo imi pri imeni,
 Tam stal pri svetniku svetnik.

Veliki so bili in mali,
 Ta črn, a tam oni rudič;
 Ta bil že za čiva je skromen,
 Et oni že nekdy sloveč.

Dolg sprévod se vil je pred mano
 Najrajniših let in stanov,
 Zastopniki raznih jezikov,
 Zastopniki raznih rodov.

Kastopan bil narod je slednji,
 Med njimi se črni murin;
 Le ti, o moj narod, moj narod,
 Bil nisi kastopan edin!

Mar tebi, kot zemeljska sreča,
 Kaprto je tudi nebó?
 Saj vendar ti, ljudstvo nesrečno,
 Najboljše si vedno biló!

A če ne proslavlja te „prathá“,
 Naj to te ne žali nitár;
 Če svet te je zabil in cerkev,
 Ni zabil te néba vladár.

Od čed in od pluga tisoči
 Ti věčni je k sebi povzál,
 In góri v najvišjih nebesih
 Najlepše jim stole odbral.

Vse tvoje na nebu pač biva
 No z drugih rodov in plamen,
 Jar slavo pa javljam ti eno,
 Ki narod je nima noben:

Če drugi imajo svetnike,
Ti si pa narod-svetnik,
Preganjan, zatiran od vetov -
Največji svetnik mučenik!

2
L grobov.

I.

Na sredi polja vt zelen
Skamnitim zidom ograjen,
In s suhim drevjem nasajen.

Med drevjem na šteli navpik
Premnog izklesan spomenik,
Ki dolge je poti mejnik.

Kako je votec ta hladan,
Kako hladan, kako miran,
Povetusi hrup mu ni posnan.

Utrujen li si, potnik moj,
Ki celo ti poliva xnoj?
In trud bo nehal moj in tvoj!

Tu tih prostorček najde vsak,
 Naj plemič bo, naj bo prostak,
 Prosjak tu kraju je enak!

Jaj to je javni, skupni vt,
 In noč in dan stoji odprt,
 Vrtinarka pa je - bela smrt!

II.

Na tiho selišče nekdanjcev
 Pogosto me goni srcé;
 Pač sluti, da tukaj mu bôli
 In želje nemirne raspé.

...

In misli nebroj se mi vbuja
 Nebroj se budi mi čutil,
 In bližnja sorodnost mi diše
 In tihih in tóžnih gomil.

...

Ko gledam po grôbih, se xdi mi,
 Kpt gledal bi v svoje srcé,
 Kaj tudi tu nôtri, tu nôtri
 Mrlici nešteti lexó.

...

Kar bilo je, duši najdražje,
 Pobrala mi v cvetju je smrt,
 Zatreba mi nado za nado,
 Podrla načrt na načrt.

Pač mnoge mi svet je kamoril,
 Mnoge kamoril sem sam;
 Kdaj tiho leže kamorjance
 Na dnu neposvečenih jam.

Nad njimi pa ni spomenika,
 Ne vklonjenih vrb ne cipris;
 Le spev moj se včasih jih spomni,
 In solza iz mojih oči.

In ranjke, ki spé po gomilah,
 Spet rajski bo vzbudil klicár;
 A mojega srca mrljici
 Nikdár ne dvignó se, nikdár!

III.

Što spomenikov pomenljivih
 Na grobih tihih tu stoji,
 Či pravijo v podobah živih,
 Čaj bil je, ki pod njimi spi.
 Na teh pomnikih neveselih
 Dobil je knjigo učenjak,
 Umjetnik loper, masnit kelih,
 In plemič grb in meč vojak...
 A kjer od rev in bolečin
 Počiva tlačeni trpin,
 Pomnik li stal ne bo nikak?
 Čri izklesajte mu v spomin,
 A velik bo naj in težak!
 No znak njegovega življenja,
 Njegovih križev živ je znak;
 A bo mu tudi znak rešenja, -
 Saj rešen kdaj je zemskih tlak!

IV.

Kakó cvetíte, duhíte lepó,
 Oj cvetko gomilo kraseíc!
 Pač róka Gubéča vas jemkaj sadi,
 Goji pač srié vas Gubéčé!

...

In vendar... kdo vé če ix vas govori
 Gubexen, xvestoba nekdanja?
 Le sprava xa krivde, ramudo morda,
 Morda le izráx ste kesanja.

...

Ni róka li, ktera vas néžno goji,
 Poprej bolj nemilostna bila,
 In njemu, ki zdaj pod cveticami spi,
 Kdaj tónja v dušo sadila?

...

/

Potem pa preporno prisël je vaš čar,
 Kasël na neprave prostore:
 Saj, komur wetete, več wetje ni mar,
 In tu ga več bôsti ne mōre!

V življenje tujja, a cvetja na grob!
 Poč bolje bi bilo narobe:
 Padite nam rajš v življênje cvetic,
 A tujje shranite na grobo!

V.

Priplula je pomlad z neba
 Nesoč nam kôšček raja,
 In po doléh in vseh gorâ
 Nam k' cvetu cvet kasaja.

In čudo, glej, se vseh grobov
 Mladó, krepkó življenje!
 Travic nebroj, nebroj cvetov
 Proslavlja tu vstajenje.

A ti' srič, a ti' srič,
 Kje troji so cvetovi?
 Grelice tvoje vse mrtvé?
 Saj vsi cvetó - grobovi!

VI.

Pravico sem šel po svetu iskat,
 (Bil mlad sem še in neizkušén takrát.)
 Pravico iskal sem, pred kójo enak
 Naj slednji bi bil, četudi prosják,
 Pravico, ki naj bi ne arla na drugo,
 Got sámo na vrednost in na zaslugó,-
 Pravico sem šel po svetu iskat,
 Ni tudi si pač še iskal jo, moj brat?...
 Ke romal sem leta in leta po sveti,
 In bil sem pri kmetih in bil pri gospódi,
 Iskal sem enako pravico povsodi,-
 Kje lica nitjer pa ni bilo kakret...
 Na radnje na grobe obrnem kerak:
 "Jaj vendar tu nótri bo slednji enak!
 Et ko po grobovji poglede spustim,
 Kakó ostrimim!
 Glej, grob nevrednega tam bogatina
 Krasi spomenik veličasten in drag;

Gomilo pa, v katero položim tepina,
 Trpina poštenega blagi je prah,
 Karasča bohotno lo trnje in mah!
 Tu - hvale se včasih visoki zlotobnik,
 Got bil bi sdliččen svetnik.
 In laže večkrat na grobu govornik,
 In laže večkrat se na grobu pomnik...
 Pravico snako zdaj človek mi v dobi,
 Kam skrila se pač človeški je zlobi?
 Pravice, enakosti ni pri ljudéh,
 Pravice, enakosti ni na grobéh,
 Pravica, enakost je v - grobi!

Dve zvezdi

Oh, zvezda se je utrnila
 Jamed nebeških svetil,
 Sijajni svoj tek je završila,
 Ugasnila sredi gomil.

A sestra, nje sestra prekrasna
 Svoj rajski ugrešila je tir,
 Pustila je pota prejasna
 In padla je v motni močvir.

Ni žal mi, o zvezda, po tebi,
 Ki mrak te je grobni zakril,
 Kakó solz bridkih pa ne bi
 Po sestrici tvoji jaz lil?!

Kako je sijala v visavi,
 Kamaknen sem gledal nje čar,
 Vodila po poti je pravi
 Popotnike pozne vsikolár,

...

Nad barjem plamice kalnin
 Kot luč blodilka sedaj,
 In potnike s svitom nestalnim
 Zvabljuje v pogube kraj.

.....

.....

..

Lovorika na grob mox̃u.

(fr. Erjavcu v spomin.)

Umrl je - mox̃!

Vse tak je še med nami,
 Kot on, ki spi v prerogodnji groba jami,
 Posuti v ximi & venci, s šopki rož?

Umrl je mox̃!

Umrl je mox̃ pravice in resnice:
 Še bõx̃je hčerte, rajste te device

Po svetu tavajo plačõci,
 Jagnane in palači in koč;

A njim, ki jih iztiral svet je,

Odprl on toplo je zavetje,

Sprejel je v svoje jih srce

Gojeli do radnjega jih dne.

Naprej, tožniki,

Naprej in bratovske časti grobniki,

Jezike zdaj nabrusite ostre:

Komu le trôho storil je krivice?
 Resnici kdaj je ponarejal lice?
 Umiceje se vsi molče!

Da, v čednosti njegovih lovoriki
 Pa dvojni list nikdar ne bo zvenel:

Krivice storil ni in ne želél,
 Najraje v sreci jerik' je imél,
 Ko rimil je, pa srce na jeriki.

Umrl je poštenjak!

Umrl je učenjak,

Podrl se domu steber je krepak.

Obrát in um pač bil mu je hladán,
 A v prvih nosil je srce ognjêno;
 Saj tudi zemlje lice v rimi je ledêno,
 A v nje osreji plam je silen vîgán.

Kako za drago gôrel je družino!

Kako plamtél za tóžno domovino!

Bi bil je sin istrenovdan,

Bi bil ljubitelj je strastán.

Saj pač dovolj ognjêna

Ljubán do doma ni nobêna,

Bi strastna ni!

A ne iz cenih besedí,

Pa del se javljaj kar strasti!

Pa delal on je neumôrno

Za domovino našo bôrno.

Po vede rudniku bogatem
 Prekrasnik dragotin je bral,
 In brušene v kovanji slatem
 Je v častni dar jih domu dal.
 Tem dragim tamnom, slati rudi
 Ldaj dom se čudi.
 Umrl plamtec je narodnjak
 Podrl se domu steber je krepak...
 Umrl je mox značajan,
 Načel jeklenih, neomajen,
 Otajal ni ga solnini žar,
 Noben ga imajal ni vihar.
 Pač padali so trdni hrasti,
 On žaljuje jih arl je pasti;
 A sam viharja ni so zbal,
 Za dom, za rod je trdno stal.
 In skusil je notranje boli,
 Notranj je čutil mnog vihar;
 A tožil, plakal ni nikoli,
 Sprejel je moški slednji vdar.
 Če tožil je kedaj, o svojih bolih ni,
 O krivdah tožil je, ki jih naš rod trpi!
 Stal vedno neupoguen je junak,
 Le nji se vklönil je, ki mora se ji vdat,
 A i morilki ti s koso mrtvaško
 V obrar je arl junasko.

Umril je mož!

Kje tak je se med nami,
Got on, ki spi v prerogodnji groba jami,
Posuti v zimi z vencí, s šóplki rok^{ic}?

Jstál po svetu sem možá
Po vzorih svojega srcá.

ko njega sem spoznál, kako vesela
Zanj duša vsa se mi je vnela,

Njegá se oklenila je,
Z njegovo se stopila je!

In tega, oh, je smrt počela!

Kako naj duše mi ne stresa bol,
ko strgalo se srca mi je pol?!

Poč rad bi vstavil solze v duše,
A siloma deró na dan,

Got tok, ki jex in bran razrusi,

Z močjó se vlíje na raván,

A naj tekó solze srca,

Naj le tekó v spomin možá

Saj vreden pač najblažjih je solzá...

Umril je mož! - Ne ni umrl!

Oči le čásne je zaprl,

Da se po trudu in po boji

Oddatne v blaženem pokoji.

Ne ni umrl!

Jé duh njegov živi med nami

[Handwritten signature]

Na delo nas budi in drami.

Umrl on ni,

V nesmrtnih delih moč živi!

Živi in večno živel bode

Od Velj proslavljen in Modric.

Njega, slaviteља prirode,

Opeva roj krilatih tic,

Slave ga prebivalci vode,

Čar zemlja brani jih in arak,

Njegov spomin obuja vsak, —

Da, kamen slednji, slednja travca

Proslavlja nam ime Erjavca.

Priroda vsa, ki vol ji bil glasnik,

ku velikanst je večn spomenik! ---

A mi? Pomnik postavimo mu tak,

Da slednji skuša biti mu enak!

.
.
.
.
.

Spominčice.

Na gomilo tvojo rano
 bom spominčice nasejal,
 Ko jim cvetje bude dano,
 Cvetke v šopek bom nabral.

Šopek pa na srce denem,
 Naj mi toj spomin mladí,
 Dótkler se v teboj ne sklenem,
 Ker ločíte v veke ni!

Srce človeško sveta stvar!

Srce človeško - sveta stvar,
Ne šali a njim se mi nitár,
V njem pekél naš je in naš raj,
Sè srecem našim ne igraj!

En solčni seaj, en topel dan
Je tal izvabi svet krásan,
En črn oblak, en nočni mrák -
Je stít je svet na večni čas.

En gorek rek - srce odpre,
En húb pogled - srce se vžge,
En hud pogled - srce mrje,
En trd izrek - srce se strè...

Po cvetkah ti vesel frpriš,
 In sreblješ med is sladkih čas;
 A ko svetú na cvet hitiš -
 Li slutiš, kak spomin pustiš?

Na tabo solz potok liječ,
 Oči gasnoče, cvet venoč,
 Kjubljèn pokoj, kesanja strup,
 V potéti duši črn obup.

S' dověškim srcem ne igraš,
 Nas pekel v njem je in naš raj,
 Se srecem eno xitje strés,
 Se srecem eno bitje strés!

Bratom Lehons

o prihodu na Slovenstvo.

"Pon-dravlj^{en}, slavnⁱ rod Libuše,
 Pon-dravlj^{en}, Č^{eha} hrab^{ri} rod!"
 Ja d^{ne} v^{am} klič^{em} poln^e duš^e
 Za vaš^ega prih^{oda} god.

...
 J^{az} sem bil pri v^{as}, pri br^{atih},
 Kav^{ret} sem gled^{al} č^{eh}ti svet;
 Je sn^{ivam} o t^{eh} dnevit^{ih} al^{atih}
 J^{az} sn^{ival} bom do kon^{ca} let.

...
 Kak^o lep^o ste nas vop^{re}je^{li},
 Kak^o sij^{ajno} in sreⁿo,
 Kak^o ste k s^{rcu} nas priž^{eli}.
 Le br^{ata} more br^{at} tak^o.

Nébo je pač pri vas hladnéje,
 A srce vaše hladno ni!
 Za dom vam mili silno vreje,
 Za brate rodno plamení.

Pa ogenj vaš smo mi čutili,
 Kaj grél nas vaših srce je xár,
 Navdúšenje pri vas smo pili,
 Za domovinsko sveto stvar.

Sladkó nam duše je napajal
 Bjesed in pesmi vaših glas,
 Značaj nas vaših moč je bajal,
 In vaših xén in divok' tras.

Mest vaših gledali smo čúda,
 In videli vaš svetí boj,
 Plod vašega smo xrlí truda:
 Razsvet vaš krásni in ravnoj.

Vaš grad smo videli krajévi,
 Kjer kralj je mnog med vami xil,
 Pred nami vstajali so dnevi,
 To Céh je silen, srečén bil!

Tisoč smo xli spomenikov
 Jč burnih, toda slavnih dni, -
 Spominjali se bojevnikov,
 Ki za vaš dom so bili kri.

O bojih davnih, davni slavi
 Vaš križ in dol pomnik je vsak,
 Da vsak vaš kamen glasno pravi,
 Da Čoh je vedno bil junak.

Jč tistih dob se slavne meče,
Se cepe trdne hranite,
 Jč dedov hrabra kri v vas teče,
Da dom kot dedje hranite!

A treba ni za doma slavo,
 Da kri zdaj srčno lijete,
 No boj junask za staro pravo
 Zdag z uma mečem bijete.

Jč lepše, blažje lovorike
 Jč del prosvete xlivate,
 Jč večnočasne spomenike
Dusevne zdaj si xlivate.

Světovně zmage že odnáša
 Zdaž češki um in češka dlan,
 Povsod zmaguje godba vaša,
 Povsod vaš spev je slavnostnan!

...
 Daj Bog, da tudi staro pravo
 Zmagalno priborite si,
 Da davno, nevensko slavo
 Zdaž z novo pomnozíte si.

...
 La to, o slavní rod Libušě
 Neběški čuvaj te Gospód,
 Bog živi vas, o bratske duše,
 Bog živi ves vaš hrobní rod!

152

155

Nas čolnic^o otmimo!

Po skalnati strugi divjal je potok,
Voda je v njem bila po plohi narasla,
Potok bil deroč je, globok in širok,
Po stran je stal deček, še skoro otrok,
On stran so se jagujeta pasla.
Valovje le rase, že vpenja se val
Čez hrboče po strugi naváženih skal,
Oj, čuvaj se, deček, takó si mal!
A deček ne vpraša
Če voda narasá:

"Pa j dan že nagiblje se, bliža se mrak,
Po nebu podi se viharen oblak,
Zvér divja se véasi tu zgleša,
In čedica ona je - naša!
Od skale do skale xaganja se v skóti,
In, drčno skakaje, čez burni potok
Pastriček, glej, janjčke prenaša. —

...

Planinski dom in planinski mir
 Zapustil je rano ta mladi pastir,
 Med svet ga je znalo kopnenje srca
 Jskāt učenosti in sreče sveta.
 A xābil pastircēk sred daljne ravnine -
 Nikoli ni xābil domače planine.
 Tja k reki tekōci s predragih planin
 Lahajal pogosto planinski je sin.
 Ko kopal se v reke je bistrem valovji,
 Pri sreči mu bilo, takō je mehko,
 Kot se bi v planinskem prebival domovji,
 Kot vanjal bi mamki v naročji sladko.
 Ko k reki prišel spet neki je dan,
 Ta bila narasla je v tok strašan.
 Tok sabo cel gozd, cel gozd je valil
 Ki nekđaj planine je senci, trasil.
 Podrl, razklāl ga je gorsk bogatin
 Jlavil ga je v mesta na sredi ravnin.
 A reka, srdita xbog gorskih gočajō,
 Vse gozd pač odnese do morskih planjav.
 Ne xrtve le te, no xrtve vē drugo
 Glej, reka xakteva v preplānjeno strugo:
 Jz trume, ki gleda s pobrēžnih skal
 Omakne v valovje, oh, deček mal
 Jz naglo pogrezne
 V valove se jzrne.

Med trumo gledalcev bolesten vsklik!
 Kdo dečku pač bo iz valovja rešnik?
 Ne mox, ne mladenič noben se ne gane!
 Le prejšnji pastirček, le mladi planinec
 Dranó za njim plane -
 Dve žrtvi pogoltné pač besni vrtinec!...
 Ne, ne! Glej z urno roko
 Planinec mi reče srdito vodo, -
 Spremlja na obrežji ga množica plaha; -
 A deček za reko se žrtvo podi,
 Že z vali in z bremenom glej se bori,
 Zdaj konec bo straha,
 Se čnkrat že trudne posili moči,
 In trumi izróci polmrtvega - laka...
 Res, materi tuji je sina stél
 A danes se tega je čina vesel.

Pri morji pastir nekedanji stoji,
 Na morji nevihta rassaja,
 Mal čolnic od naša od kraja -
 Kdo vé, kdo vé, kaj z njim se ugodi!
 Valovje se dviga, hrumijo viharji;
 A vstavljajo krepto se volé veslarji;
 Da zmagli viharjev naval bi preteči,
 Da čoln bi privédlí do varnih sból,
 Da čoln bi prepédlí do trdnih skal, -

Daj bog, da se to jim posreči!...
 Ja mali, a krepko boreči se brod,
 Naš mili je dom, v njem voli naš rod;
 Kaganja vanj silno se morje tujine,
 Povrati ga v svoje želi globščine.
 Bog čuvaj ta brod,
 Bog čuvaj naš rod! -
 Brodarji upirajo jerni se vodi;
 A on, ki stoji kot gledalec na prodi,
 Mar čoln bo prepustil pogubni usodi?
 "Če otrok ni gorskega zbal se potoka,
 Da jagujet bi čedo očetu stel,
 Če dečka ni vstrašila reka globoka,
 Ko vanje ragnal se je srčen, vesel,
 Da resil bi matori tuji otroka, -
 Mar moj se bo vstrašil penčih valov,
 Mar gledal brezčutno bo s trdnih bregov,
 Da v morji sovračnem tujine
 Ja čolnic ixgine,
 Ja čolnic, ki narodit nosi njegov?
 Nikdar in nikdar!
 Jax vixem se v morje, naj tuli vihar,
 Za mano, za mano, kedor je plavar,
 Brodarjem pomoči nesimo,
 Naš čolnic pogube stnimo!

Ami tun	74
Pri mrtvaškem sprevodu	77
Pri pogrebu	80
Čas	83
Nevesta	86.
Valemu možu	90
Ne zvenj mi!	92
Naš narodni dom	95
Čmetotki hiši	99
Oddikovanje	101
Prijateljem	105
Prostan	108
Mojim slavilcem	iii
Velikonočna	115
Telegrafska kuga	119
Blagovestnikom	124
Prokimerška pošta	126
Sreča I-II	128.
Prebiral sem pratko	131
2 grobov I - VII.	141
Dve zvezdi	143
Lovarika na grob možu	148
Spominčice	149
Sreč človeško sveta stvar	151
Pratom Čehom	155
Naš čóbnic stnimo!	158.
Čazalo	158.

